

OZEE

Yá pọ́ kú láε bee guu

Amọsi gaa gbεa wè kwi taawa Ozee gò Lua lεdεkεna ũ Isaili b̀usu e wàw gé Yesu Kilisi ii wè 750. A gò wè baakwi e gɔw pọ́ Asilio Samali s̀i, ɔ Isaili kpala m̀ide wè 721 guu.

Gɔw bee (2Kia 14.23-17.23 gwa), Isaili b̀usu ɔ̀kpaa. Kí Yeloboaũ plaade kpalablea gbεa Asilio gbãa lé dεdεε. Kɔ̀bɔ̀bɔ̀a kpalau mé lé Samali dε, gbé pọ́ aa zè ní yákpaaanlaɔ ɔ̀ wàε kpá kpalau. Yázεsai pọ́ Amọsi a yá'ò lé káfi. Luanaaikεnaɔ s̀ɔ, yá'ia ní lé maamaa, asa Kanaa b̀usu táagbagbaa lé g̀εk̀i e ní gbãaoε.

Yá'ia taa Ozee lè nɔsεa guu. Yá'ia pọ́ aà lè báasὲ d̀ɔ guupi b̀ò yá pọ́ Lua wàwã a gbé́c náaisai yá musu guuε. Lua ye aa wεdɔ gbágbãai, i gbasaa àw yeńzi (14.2-10). Ozee m̀ε gbékekeakɔε ɔ̀ Lua yei (6.6) lá Yesu ò a baona waasokεa guuwa (Mat 9.13, 12.7).

Anabi Ozee lá yá zékalean ke:

Lεε 1-3 Ozee kua ní a nao yá

Lεε 4.1-9.9 Isailio kua yá ní lá an yápi dε Luaεo

Lεε 9.10-14.1 Lua gbé́c náaisaikε z̀inabɔ̀k̀i

Lεε 14.2-10 Lua yea Isailiozi mé a z̀ible an náaisaikεwa

Ozee nɔ ní a néɔ

1 Yudaᵛ kíaᵛ Uzia* ní Yotaũᵛ† ní Aazao‡ ní Ezekiao§ ní Yehoasi né Yeloboau* Isailiᵛ kíaᵛ kpalablegᵛᵛ, Dii yā'ò Beeli né Ozeewe. 2 Ké Dii ná yā'oa Ozeewa, a òè: Ge ò nᵛe dᵛé'iide se nᵛ ũ, ní gīnasᵛᵛᵛᵛ si lᵛ, asa bᵛsuebeedeᵛ ma to we, aale gbāsike maamaae. 3 Ǿ à gè Diblaiũ né Gomēe sè nᵛ ũ. Ǿ à nᵛsiaànᵛ, à ne'i gᵛe ũ. 4 Dii ò Ozee: Tókpaè Yezeleē, asa má tó gbé pᵛ wà ní dede Yezeleē† yá wí Yehu bedēᵛ musue tia, mí Isailiᵛ kpala mide. 5 Gᵛᵛ bee má Isailiᵛ sá é'e Yezeleē guzulēu.

6 Gomēe nᵛsi lᵛ, à ne'i nᵛe ũ, 5 Dii ò Ozee: Tókpaè Wégwaakuo, asa má Isailiᵛ wegwa lᵛᵛ, má sᵛuukeínᵛ lᵛᵛ. 7 Ama má Yudaᵛ wegwa, mí ní suaba. Ma Dii an Lua, máme má ní suaba, i ke ní sáo ge ní fēndao ge ní zio ge ní sᵛᵛ ge ní sᵛdeᵛ no. 8 Ké à Wégwaakuo kè yᵛwa, à ne'i gᵛe ũ lᵛ. 9 Dii mè: Tókpaè Magbēᵛno, asa á de ma gbéᵛ ũᵛ mé má de á Lua ũᵛ.

2

1 N beeo Isailiᵛ aao dasi lán ísiale ũfāawae, wa fᵛ ní lé dᵛᵛ, wa fᵛ ní naoo.* Gu pᵛ má òuné ma gbéᵛ no, we wa ní sísiu Lua béē néᵛ. 2 Yudaᵛ ní Isailiᵛ kāaa ní ledouᵛ, aai dᵛaana mēndona dile ní pᵛ ũ. Aa bᵛle bᵛsu ní bᵛsuo, asa Yezeleē gᵛᵛpi aᵛ zᵛᵛe. 3 A o á gbéᵛne, gᵛe ní nᵛeᵛ, ma gbéᵛn ní ũ, ma ní wegwa.

Isailiᵛ dea Dii nᵛ gbāsikēna ũ

4 Isailiᵛ, à zᵛadᵛ á dawa,
à zᵛadᵛwà,
asa ma nᵛn aà ũ lᵛᵛ,

* 1:1 2Kia 14.21 † 1:1 2Kia 15.32 ‡ 1:1 2Kia 16.1 § 1:1 2Kia 18.1 * 1:1 2Kia 14.23 † 1:4 2Kia 10.11 * 2:1 Lom 9.26

mé aà zán ma ũ lo.
 Aà káaluakaa bo a wée,
 i mikē gbāsíkεawa.

⁵ Tó màa no, má pó piliwàè,
 i gō puizi,
 má tó aà gō láilai,
 lá wà aà ìwaε.
 Má tó aà gō gbáa ũε,
 má aà li gugii ũε,
 mí tó aà ga ní imio.

⁶ Má aà néo wegwao,
 asa gīnasooηεηε.

⁷ An da dōé'ii kè,
 ō à ní nōsì wisaikea guu.
 A mè á gé a gōpōσεωε,
 aai a gba pōblea ní ío ní sākāo
 ní bàabaaó ní nísio ní v̄εεo.

⁸ Ayámεto má zεdεè ní leo,
 má gī liaaàzi,
 ké asu te a dàaio yáí.

⁹ Tó à sù bō p̄εε a gōpōσεωzi sō,
 a ní leo,
 a kpáλεκεnízi, a ní eo,
 i me á εa ta a gō s̄éiawaε,
 asa aà pō na yāa de tiaa.

¹⁰ I d̄s̄ ké máme ma pówεna ní v̄εεo kpàwao.
 Ma nísi ní ánusuo ní vuao n̄n̄oaaè,
 ō à a m̄oakè Baaliwa.

¹¹ A yáí má εa mà a pówεna síwà
 ní ma v̄εεo a kekegōō
 ní sākāo ní bàabaa pó à a puizi ùλεoo,

¹² mí aà wisaike kaè a ozi
 aà gōpōσεω wáa.

Gbêe a e à aà bɔ ma ɔziɔ.

¹³ Má aà pɔnakɛa midɛ píie,
dikpɛ pɔ í kɛ wě ní wěo pɔɔ

ní mɔ dafu pɔɔ ní kámabogɔɔ pɔɔ.

¹⁴ Má aà v̄ɛliɔ ní aà kaadɔɛnliɔ dɛɛɛɛ,
lí pɔ à mè a gɔpɔsɛɔ mé fiabòðɛpiɔ,
mí tó gupi gɔ taaa ũ, s̄ɛanɔbɔɔ i ble.

¹⁵ Lá à tulaletikàtɛa t́aaɔnɛ,
à azia kèkɛ ní t́anaɔ ní nɔamblebɔɔ,
à p̄ɛɛò a gɔpɔsɛpiɔzi,

ɔ ma yá s̄aaàgu,

yápiɔ yáí má aà wɛt̄ɛ.

Ma Dii máme má ò.

¹⁶ Má tó Isailiɔ ma yáze e,

má gériɔ gbáauɛ,

mí ní nòsɛ níniné.

¹⁷ We má ní v̄ɛbuɔ ɔɔauné,

mí Akoo guzule† kené pɔ'eze ũ.

Aa ma yáma lá aa mà ní w̄ɛndia gɔɔ,

gɔɔ pɔ aa bò Egipi.

¹⁸ Ma Dii ma mè:

Gɔɔbeezi aa omɛɛ ní źá,

aa omɛɛ Baali bɔ.

¹⁹ Má t́aaɔ tɔbɔ ní léu,

an tó aɔ dɔ́ngu bɔ.

²⁰ Gɔɔ bee má yádile pɔɔnɛ píi an yá musu,

s̄ɛanɔbɔɔ ní b̄aɔ ní pɔtaa'onkuawaaɔ.

Má sá ní f̄ɛndao ní ziɔ midɛ an b̄usuu,

mí tó aɔ ku we dɔɔɔa.

²¹ Má á kɛ ma nɔ ũ e gɔɔpiie,

má á kɛ ma nɔ ũ a zéwa súsuɛ,

mí w̄ɛnadɔ́é gb̄ɛkɛ guu.

† 2:17 Yoz 7.24-26

22 Má á ke ma nɔ ũ ní náaio,
 íɔ ma dɔ̃ Dii ũ.

23 Ma Dii ma mè:

Gɔɔ bee má swáwɛ̃.

Má swáɛ musu yáí,

musu i swáɛ tɔɔle yáí,

24 tɔɔle i swáɛ pówena ní vɛɛo ní nísio yáí,

aai swáɛ bui pɔ́ má tò yáí.

25 Má ní t̃ ní bùsuu mazía pɔ́ ũ.

Bui pɔ́ ma tɔkpàè Wégwaakuopi,

má ní wegwa.

Bui pɔ́ ma tɔkpàè Magbɛɔnopi,

má oné ma gbéɔ,

aai omɛɛ ní Lua.†

3

Ozee gea a nɔ kúí

1 Dii òmɛɛ lo: Ge òyɔ̃ ye n nɔ gbáɛ̀kɛna pɔ́ gɔ̃ pāle
 yeaázizi, lá ma Dii má ye Isailiɔziwa, baa ké aaiɔ ze
 ní dii pāleɔ, aaiɔ ní vɛɛbe kaaɔ nide. 2 ɔ̃ ma ánu
 kpã watɛ̃ gɛ̃o ní naa wéo koko gɛ̃o. 3 Má òè: Gɔɔ
 pla kɛmanɔ. Nsu dɔ́ɛ̃ni ke lo, nsu gé gɔ̃e kíi lo,
 mío kunnɔ. 4 Asa Isailiɔ gɔɔplake kíasai, dɔaanasai
 sa'osai gbɛpɛɛsai gbɛlasai sa'o'ulasai. 5 Bee gbɛa aa
 ɛa su, aai Dii ní Lua ní ní kía Davidi buio kíi wɛɛɛ.
 Gɔɔgbɛzāzī aa ze ní Diio ní a ɛ́fāio ní kpakpanagaa.

4

Dii bɔ̃bɔ̃a ní Isailiɔ

1 Isailiɔ, à ma yāma,
 asa má yāvī ní bùsupideɔ.

† 2:25 Lom 9.25, 1Pie 2.10

Gbēe náai v̄io, gbēe gbēke v̄io,
gbēe ma d̄s̀ b̄usue bee guuo.

² Gb́ékaa ní ɛɛtoao mé kú a guu
ní gb̄ɛɔeo ní kpáí'oaó ní gb̄ásíkɛao.
Aaí gb̄āam̄né,
an gb̄ɛb̄alia zɛzɛa v̄io.

³ A yáí tò b̄usupi ḡò w̄ɛnann̄o,
gb̄é p̄o kú a guuo ḡò ȳɛɛsai píi.
Baa se n̄òb̄oó ní b̄āo ní kp̄oó lé gaga.

⁴ Gbēe su ɛkpaakɛo,
gbēe su zɔakao,
asa á sa'onao ámɛ máɛ b̄ob̄án̄o.

⁵ I ḡɛnalɛ fáanɛ,
á ānabīo s̄o aaí ḡɛnapi léán̄o gwá.
A yáí má á bui midɛ.

⁶ Ma gb̄é̄o ḡò kaalɛa d̄ša k̄ésāma yáí.
Lá a gí d̄šai,
má gí ào dɛ ma gb̄àgbanao ũɛ.
Lá mapi á Lua ikoyā s̄áágu,
màa á néo yá a s̄amagu s̄o.

⁷ Lá sa'onapīo k̄ò,
màa an duunkɛamɛɛ k̄ò,
aa ma gawi ɛũkpakè ní wíyāo.

⁸ Aaí sa p̄o ma gb̄é̄o ò ní duuna yáí p̄o só.
A yáí an yāvāikɛa ỉ kɛné na.

⁹ Sa'onao muua ní gb̄épīoɛ.
Má ní dàakɛao wíné ní musue,
má fiaboné ní yākeawae.

¹⁰ Aa p̄oble, kási aa k̄āo,
aa gb̄ásikɛ, kási aa k̄áfio,
asa aa p̄ākpàmazi,

11 aa zè ní gbāsíkεaoε.

V̄ε zi ní a dafuo ní mi líaa.

12 Lío ̄ aaĩ gé yāgbεaimá,
màsokεna go ì yā'oné.

Gbāsíkεa mé ní sāsā,
aaĩ gbāsíkε aa ní Lua to weε.

13 Aaĩ sa'o gbèsísíio musu,
aaĩ tulaletikateεa sìsíoowa
giali ní baalio ní gbénelio gbáu,
asa a uena ì kené naε.

A yái tò á nen̄εε ì d̄é'íi kε,
mé á né naε ì gbāsíkε.

14 Tó á nen̄εε d̄é'íi kè,
mé á né naε gbāsíkè,
má íadamáo,
asa á ḡεε ì gε na n̄ε d̄é'íideεwae,
aaĩ gé sa'oi ní táakpε káaluεε.

Bui pó d̄sa v̄io ì kaalεε.

15 Isailio, baa ké a gbāsíkè,
Yudaε su tàakeε màao.
Asu gé Giligalio,

ásu Betavē sìsí k̄ūo,
ásu legbē we à me ní Dii kuaoo.

16 Isailio swá gbāa lán zununuwae,
̄ mà géín̄o dádakek̄i lán s̄awaa?

17 Eflaiū buio nà táawwa,
wà ní tó we.

18 Tó an í gbāa làa, aaĩ gbāsíkεε,
an d̄aanaε ye wisaiyāi à kè zài.

19 Zàa a ní séle taεε,
an sa'ok̄iio i widamá.

5

Isailiɔ daa yáú

- ¹ Sa'onao, à yáε bee ma,
Isailiɔ, à swákpa.
Kibeɔeɔ, à swáɔɔ yái,
asa máε yádaáλαε.
A gōné bai ũ Mizipa,
a filifilimbakpàné Taboo.
- ² Gbé d̀̀̀saipio kà zà ní gbēɔeao,
máε má ní swágaga nípii.
- ³ Máε má Eflaiũ buiɔ d̀̀,
Isailipio yá uleamεεo.
Eflaiũ buiɔ zè ní gbāsikeao saε,
Isailiɔ gbálè.
- ⁴ An yákeao mé tò aali su ní Luawao,
gbāsikea kú ní s̄ou, aa Dii d̄o.
- ⁵ Isailiɔ wala ì ní dayáú,
Eflaiũ buiɔ ì gēmbɔε ní duunkεa guu,
Yudaɔ ì gēmbɔεn̄no s̄ε.
- ⁶ Aaĩ gé Dii k̄i wεεlei ní ní s̄ao ní ní zuɔ,
kási aali b̀̀wàò, à azia gáné.
- ⁷ Aa b̀̀ Dii kpe, ò aa naaen̄o ì'ì.
Wa ní kaale saε e m̀ do,
ampio ní ní buaɔ.
- ⁸ A kuupe Gibea!
A k̀aεpe Lama!
A z̄igãale Betavē!
A d̄aa Bēyāmεε buiɔ!
- ⁹ Eflaiũ bùsu a ḡo bezia ũ an wetāḡoε.
Yá p̀ máε o Isaili buiɔne sea v̄io.
- ¹⁰ Yudaɔ k̄iao de lán gbé p̀ aaĩ k̄o se s̄oɔwae.

Má a pòkūma bòbómá lán ídaa guawae.

¹¹ Wàlè gbāamò Èflaiū buiòne,

yákpale mé ní ble,

asa aa gi te yāpāie.

¹² Má de Èflaiū buiòne lán bléwae,

má de Yudaòne mekemuuna ũ.

¹³ Ké Èflaiū buiò ní gyákea è,

mé Yudaò ní bòkea è,

Èflaiū buiò gè Asiliò kíi,

aa gbéò zì dònle gbèai ní kía zòwa,

kási a fṣ á gbágbão,

a fṣ tó á bòó láao.

¹⁴ Asa máò de Èflaiū buiòne lán nòomusuwae,

máò de Yudaòne nòokusi ũe.

Má ní taitaie, mí dazeu,

má táínòe, suabanae aò kuo.

¹⁵ Má dazeu, mí tá ma kúki,

e aao ní tàae dṣ, aai ma kíi wēeē,

aai ma aeya ní yooyea guu.

6

Isailio i nòselileo

¹ A mò wà ea ta Diiwa.

ጐme wá taitai,

kási a wá gbágbāe.

ጐme wá ké ía,

kási a eṣekewàwēeē.

² Gòòpla gbèa a wá lé ní láo,

a gòò àaòde zí i wá fèe,

wíò kuaànò.

³ Wà Dii dṣ wá péle aà dṣai.

Lá gudòba sea vío, a bò mówá,

a mówá lán káabuan louwa,

lán lou gbεzã pò ì kwε τολεwawa.

⁴ Εflaiũ buiϷ, bó má κεάνϷι?

YudaϷ, bó má κεάνϷι?

A yeamazi δε λán suawaε,
lán κωκω fii pò ì gēzeawa.

⁵ A yáì tò ma á z̄z̄z̄ε

ní yá pò b̀ò ma léuo,

ma á δεδε ní ma ānabiϷ yáo.

Ma yákpaλεκαάνϷ b̀ò λán loupileawa.

⁶ Gbēκεκεak̄ε ò má yei,

i κε ma gbagbaa no.*

Ma d̄sa Lua ũ maa δε sa pò wĩ a pò káτεu à tékũa.

⁷ Aa ma bàakuarínϷ yá gb̀ò,

aa b̀ò ma κπε Adama.

⁸ Galada bùsudeϷá yāvāikenaϷνε,
gbēδε'au mé ìò té ní iau.

⁹ Lá gbāamϷneδεϷ ì gb̄́εϷ kpákpa,

màa sa'on gāliϷ ì κε,

aaĩ gb̄́εϷ δεδε Sikεũ z̄éu,

we aaĩ d̄aakeuné.

¹⁰ Ma yá pò ì dimá è IsailiϷwa,

Εflaiũ buiϷ nízia kpà gbāsíkεawa,

IsailiϷ gbālè.

¹¹ A YudaϷ s̄o a ma vāikεa guu,

a ka κεκεa!

7

¹ Tó má ye mà su ní ma gb̄́εϷ ní pá ziue,

tó má ye mà IsailiϷ gba aafiaε,

Εflaiũ buipiϷ duuna ì bilε,

SamalideϷ vāikεaϷ ì b̀ò gupuau.

* 6:6 Mat 9.13, 12.7

² Aale e ní yākeae dōmaguo.

An dāa kúaamá, mále wesié.

³ An yāvāikeaò ì ka kíagu,
an mōafilì ì ke dōaanaone na.

⁴ Gbāsíkēnaone nípii,
an me ìo wāa lán pēekpewa.

Za pēetotogoo e a kākāgōo
pēekēna lí a té kēkē loo.

⁵ Kía dikpēgōo v̄ē ì tēkpa kíaguo,
kía i oda kō ou ní gbélaanikēnao.

⁶ An me wà ní kōnio lán pēekpewa,
gwá an pò ì gi àò fēa e gu gè dōo,
ō ì dede koo lán tēlepíowa.

⁷ Ampii aa wāa lán pēekpewa,
aaì bùsu yāgōgōnao mómoo.
An kíaò ì kwē pii,
an gbēe lí lezumazio.

⁸ Èflaiū buio yāalea ní buipāleo,
ō aa ḡò lán kàagbaala lilesaiwa.

⁹ Buipāleo lé ní gbāable, aa dōo,
an mikā lé dadau, aa a fān v̄io.

¹⁰ Isailio wala ì ní dayāu,
gia ní beeo aali tá Dii ní Luawao,
aali àà k̄íi wēlelo.

¹¹ Èflaiū buio de lán felenawae.
Sōūone, aa mi v̄io,
aaì lezu Egipiozi,
ō aaì ea gé Asiliowa.

¹² Tó aa dāzeu, má táalu zuñlae,
mí ní kwé lán bāowa.
Tó aa kāaa gudoū,
mí ní wetā ní vāikea yái.

13 Waiyoo ampio, asa aa kɛ̃aɛ.
Kaale mé g̀nɛ́, asa aa b̀ò ma kpee.
Má ye mà ní bo, ɔ̃ aaĩ eɛɔa.

14 Aali wiilea ní ǹòsemendooo,
aaĩ wiipe ní lii musu.
Aaĩ nízia líli p̀ówena ní ṽɛeo ea yáí,
aaĩ kɛ̃a.

15 Ma ní toto,
má tò an g̀asa gb̃aakù,
ɔ̃ aaĩ làasoo ṽái ke ma musu.

16 Ma Musude, aali suao,
aa de lán sá gia baiwaɛ.
F̃enda mé a ní kíao kwé an lé'ea yáí,
Egipio i ní yáalo.

8

Yákpale z̃ɔ̃lea p̀òb̀òz̃ákenawa

1 Lépe k̃aaewa!

Wàle su lélei ma gbé Isailiowa lán kúuwa,
asa aa ma bàakuaínò yá gb̀ò,
aa b̀ò ma ikoyã kpee.

2 Isailio ì lezumazi wà me:
Wá Lua, wá n d̃ɔ!

3 Lá Isailio gĩ yãmaai,
ibee a ní gb̃eseeɛɛ.

4 Aaĩ kíao kpa ma lé saiɛ,
aaĩ d̃ɔaanao dile ma d̃ɔa saiɛ.
Aaĩ táao pí níziaɛ ní ánusuo ní vuao.

A yáí ɔ̃ aa kaalei.

5 Ma gi Samalideo zugaaei,
ma p̀ò p̃ánízi.

Kua gb̃alesai aò ní fu e b̀òe ni?

6 Isaili ɔ̀zíkɛna mé gáaepi kè,
Samalideɔ pópíá Lua no,
wa wíwi kélekɛɛɛ.

7 Iana aai t́, ɔ̃ i bolené zàa ũ.
Ese i piao, wa e wísilɔ.

Baa tó à p̃ia,
buipáleɔ mé aa mós ní pós naaa.

8 Isailiɔ gò pɔbleaɔ ũ,
aa gò lán pós pós wa yeiɔwa buiɔ guu.

9 Asa aa gè Asiliɔwa,
lán sèa zàa'ina pós ɔ̀ be adowaɛ.
Eflaiũ buiɔ ɔ̀ gbēna wɛɛɛ ní pósɛ.

10 Baa ké aa gbēnakpà ní buipáleɔ,
má ní naaaɛ sa.
Kía z̃ɔ mé a ɔ̀t̃má,
aai na laoawa.

11 Eflaiũ buiɔ sa'ok̃iɔ kò duunakēama yáí,
ɔ̃ sa'ok̃ipiɔ gòné duunkɛzɛ ũ.

12 Ma yākèné dasi ma ikoyã ũ,
ɔ̃ aa d̃ilɛ yã z̃ilo ũ.

13 Aai ma gbagba, ɔ̃ aai a ñɔ̀ só.
Ma Dii ma p̃ɔ namáo,
an ṽaikɛa d̃ɔmagu.
Má tó an duuna wi ní musuɛ,
aai ɛa ta Egipi.

14 Isailiɔ Kena yá s̃ànguɛ,
ɔ̃ aalɛ ní kibɛɔ kpakpa.
Yudaɔ lé w̃éɛ bíideɔ kálɛkalɛ,
kási má tes̃ w̃élep̃iɔwaɛ,
an kibɛpiɔ i tékũ.

9

¹ Isailio, ásu pɔnakεo,
 ásu yáalɔ lán buipáleɔwao,
 asa a á Lua tò we,
 a γε gbāsíkè táa yá musue.
 Pówengbēkii píiu á pɔ ɔɔ dɔ táagbagba'aseawae.
² Pówengbēkiió ní v̄εεf̄εkiió f̄s á gwao,
 v̄εε dafu a bɔo.
³ Eflaiũ buiɔ ḡs Dii bùsuuo,
 aa εa ta Egipi,
 aa ní t̄ε ble Asili bùsuu.
⁴ Aa e v̄εε t̄s̄le Diiwa weo,
 an sa'obɔɔ kaaàguo.
 An blepiɔ de lán γε'ɔɔlɔnaɔ blewae,
 a blenaɔ gbāleε.
 Aa blepi mɔaokε níziaε,
 aa e γεò Dii kpéuo.
⁵ Dikpe pɔ Dii díle a pɔ ũ,
 kpelewa aa ke gɔɔpiɔ z̄ii?
⁶ Gwa, baa tó aa píli kaalewa,
 Egipiɔ ní γε káaa, Mefisideɔ ní v̄i.
 Leaa mé a kũaa ní ánuusu pɔ beεedeɔwa,
 lesikao i kúle ní kpéɔwa.
⁷ Tɔsimagɔɔ lé m̄ó,*
 fiabonegɔɔ lé ká!
 A to Isailio d̄s!
 An duun z̄ɔɔ ní íi pɔ aa sè ní Luao yái,
 aai ānabi gwa sɔũ ũε,
 aai gb̄é pɔ Lua Nisina lé dɔaaε dile íande ũε.
⁸ Anabiá gud̄sanaε
 ma Lua gb̄é Eflaiũ buiɔne,

* 9:7 Luk 21.22

ṣ wĩ filifilimbakpaè a t́aa'ozeu,
wĩ íbelesèaàno a Lua kpéu.

⁹ Aa sí yádòsaiu

lá wa kè Gibèa yāawa.†

An vāikèa dò Luagu,

a ní duuna wíné ní musue.

¹⁰ Ma Isailio ea de lán v̄ēbeo kōmpaa gbáauwae.

Wésia ní deziòle de lán kaadòen né s̄éia eawae.

Ama ké aa kà Baali Peoo,

aa nízia kpà táawa,‡

ṣ aa bèèkù lán pó pó aa yeipiwa.

¹¹ Eflaiū buio gawi a ḡēzea lán bāwae.

Nòsia aò kuo, nòsindee aò kuo, ne'ia aò kuo.

¹² Baa tó aa né gwà, à gbāakù,

má tó aa kuawàe e gb̄éò ge láaò.

Waiyoo ampio, tó ma bò ní kpe.

¹³ Má è Eflaiū bui néò ḡò

lán nòò pó toenaò ní dadan'aekewa,

aa b̄òle ní ní néò gb̄ēdenaòne.

¹⁴ N ní gba pó Dii! Bó n̄yṣ ní gbai?

Neansakpe pó a nò ì gboo ní yó isaiòe.

¹⁵ An vāikèa ku Giligali píi,

we ma zaungu.

Má ní yá ma kpéue,

ké an yákeaò vāi yái.

Máò yeñzi bo

an kía swágbāadeò yái.

¹⁶ Eflaiū buio gyā sè,

an z̄ina imi, aale ne'io.

† 9:9 Dòa 19.1-30 ‡ 9:10 Nao 25.1-5

Baa tó aa ì,
má tó né pọ an pọ dọwàọ gagae.

¹⁷ Ma Lua a gírúziε,
aai liaaliaa buipáλεọ guu,
asa aai àà yāmao.

10

Isailiọ kpala midεa

¹ Isailiọá v̄εli ọtaae yāa,
aaì ne'i ríziε.
Lá an népiọ kò,
màa an sa'okliọ kò,
Lá an bùsu maakù,
màa aa zāblè ní gbè táaọwa.

² Mọafili ní sọ pà,
an tàae a wi ní musue sa.
Dii a ní sa'okípiọ gbooe,
í ní gbè táapiọ wíwi,

³ aai gbasá me: Wá kía v̄io,
ké wá Dii v̄ia v̄io yáí.

Baa tó wá kía v̄i,
bó a f̄s̄ wow̄εei?

⁴ Aaì lé p̄aọ gbēgbē,
aaì εεọ tóto,
aaì ledoūọ kekeérinọ,
ō k̄s̄ káalakεa ì ligua
lán sàpaa dafu kàe néwa.

⁵ Samalideọ me a lua Betav̄ε gáae yáí,
wa ọọbè, a sa'onao i búbuape.

A gawi a midε,
asa wa símá wà taðε.

⁶ Wa se taọ Asili bùsuu falu ù an kía z̄s̄εε.

Ɛflaiũ buiɔ gɛɛ a gɔ̃ kpá ní wéi,
wí a Isailiɔ kú zé pó aa se yáí.

⁷ Samali bùsu a midɛ,
a kía a gɛ̃zɛa
lán lí miɔna pó í lé séwa.

⁸ Gulesí pó wa bò táaɔnɛɔ bāde,
asa a de Isailiɔ duuna ũɛ.
Lɛɔ ní lá úadeɔ fele da ní sa'oklɪpiɔla,
aai o gbɛsiɔnɛ aa léle simá,
aai o sìsiɔnɛ aa kúnla.*

⁹ Za gɔɔ pó Isailiɔ duunakè Gibɛa, aa zède.
Zi a yābɛɛkenapiɔ le Gibɛao lé?

¹⁰ Gɔɔ pó má yei, má ní swágagae,
buipáleɔ i mɔ kãaañzi,
aai mɔkamá ní duuna lɛɛ pla yáí.

¹¹ Ɛflaiũ buiɔ́ zununuɛ,
wà zídàè, a ye ésegbɛai.
Má zuudané ní nɔɛ maaɛ,
mí tó aa soona gále.

Yudaɔ i sapa,
Yakɔbu buiɔ i gudaai.

¹² A maa tó, í kɛkɛ gbɛ̃kɛ ũ.
A kpase kɛ wásawasa,†
asa Dii kúí wɛɛɛa gɔɔ kàɛ,
e aàɔ mɔ èfãaiɔ pisiíwá.

¹³ A vāi tò á kèkɛ yābɛɛ ũ,
ɔ̃ a blɛ mɔafilidepi blè.
Ké a ázia gbãa náaikè,
mé a ze ní á zīgɔ̃ dasiɔ yáí,

¹⁴ wa zì zɔadɔwá,

* **10:8** Luk 23.30, Zia 6.16 † **10:12** Zel 4.3

wa á wéle bíideᵛ dúuzᵛ,
 lá kí Samana Betaabe kàale
 à nᵛeᵛ ní ní nᵛeᵛ wíwi zikagᵛᵛwa.
 15 Maa wa keé Betelideᵛ,
 asa á vāikᵛea kè zàie.
 Tó gu dᵛò, Isailiᵛ kía aᵛ ku bo.

11

Lua yea Isailiᵛzi

1 Ké Isailiᵛ de èwaasona ũ,
 ma aà gbèsi Egipi.*
 2 Ama lá mále lezuńzi,
 màa aale zà kũmanᵛ.
 Aaiᵛ sa'o táaᵛwa,
 aaiᵛ tulaletikateᵛa ní diipioᵛne.
 3 Mámᵛe ma tá dàda Èflaiũ buioᵛne,
 ma ní kpá ma kùe,
 ᵛ aai dᵛò ké māmᵛe ma ní gbá aafiao.
 4 Ma gbēke galakpàné,
 ma ní gále ní yenzi bao,
 ma zuubòlené,
 ma naale ma ble kpámá.
 5 Lá aa gĩ nòselilei,
 aa ea ta Egipio lé?
 Asiliᵛ mé aᵛ kiblemá.
 6 Fēnda a teke an wéleᵛ guu,
 wa ní bole gbáaᵛ wíwi.
 Wa ní lekpaaiᵛ gboo,
 7 asa ma gbépiᵛ bᵛò ma kpe.
 Baa tó aale lezumazi,
 ma Musude, má ní gba gbāao.
 8 N beeo á Èflaiũ buioᵛ,

* **11:1** Bᵛa 4.22, Mat 2.15

má f̄ ɔkpaázio,
 á Isailio, má f̄ mà á kpámáo.
 Má f̄ mà kéé lá má kè Adamaewao,
 má f̄ mà á baa daaa ní Zeboiũoo.†
 Ma nòselile á yá musu,
 ma wēnadōaé f̄l̄e.
 9 Má ea Ef̄laiũ buio ásooke bo,
 má p̄kũma p̄ási b̄ob̄máo,
 asa Luan ma ũ,
 i ke gbēnazinan ma ũo.
 Lua p̄o a kua adoan ma ũ á guu,
 má mó á kaaleio.
 10 Má pala lán n̄omusuwa,
 aai temazi.
 Tó ma pala,
 ma népio b̄o b̄e'ae oi,
 aai mo ma kíi ní lualuo.
 11 Aa b̄o Egipi ní lualuo lán b̄āwa.
 Aa b̄o Asili b̄usu lán felenaowa,
 mí ní kále ní b̄e.
 Ma Dii máme má ò.

12

Isailio duunakea

1 Ef̄laiũ buio yáliamazi,
 Isailio moafilikèkemee,
 Yudaō lé p̄amēe zéa lo
 baa ma Náaide p̄o ma kua adoa.
 2 Ef̄laiũ buio í íana mómo,
 aai b̄o kpáleke íampuu,
 sásāyā ní yāp̄asio í k̄ó ní guu.
 Aai k̄o yāma ní Asilio,

† 11:8 Iko 29.23

aaĩ gé Egipi ní nísio.

³ Dii yáví ní Yudaɔ,
a Yakɔbu buiɔ dàa wíné ní musu,
i fiaboné ní yákeawa.

⁴ Yakɔbu dò a v̄i gbatoewa a da neasakpeu.*

Ké à zɔɔkù, à d̄ɛkà ní Luao,

⁵ à d̄ɛkà ní aà malaikao à d̄ɛenè,†
à ɔ̀lò à sùuugbèawà.

A kpàaũaàɔ Beteli,‡

ɔ̀ à yā'òaaɔ we.

⁶ Aà tón Dii,
Dii Lua Zígɔdeɛ.

⁷ Apio s̄ɔ, à su á Luawa,
à kú ní gb̄k̄eɔ ní yákeɔ a zéwao,
á wé iɔ dɔ á Luazi gɔɔpii.

⁸ Laatana iɔ kiloo v̄ai k̄ua,
gb̄blea mé ì keè na.

⁹ Eflaiũ buiɔ m̄è: Wa ke ɔdeɔ ũ,
wa ḡ ̀aizɛɛdeɔ ũ.

Wá ɔdapi yái
wa wá yāv̄ai ge duuna eo.

¹⁰ Mámema Dii á Lua,
ma á bóle Egipiɛ.

Má tó à ɛa àɔ ku zw̄akpeɔ guu lɔɛ,
lá i ke dikpe z̄iwa.

¹¹ Ma yādà ānabiɔne,
máme má tò aa wépunguɔ è dasi,
ɔ̀ aa yā'ò gb̄ɔne ní yáasio.

¹² Lá Galadadeɔ zè ní t̄aa yáo,
aa ḡ ̀ p̄a s̄ianaɛ.

* **12:4** Daa 25.26 † **12:5** Daa 32.24-26 ‡ **12:5** Daa 28.10-22

Lá Giligalideᵛ ì sa'o ní zuswanao,
an sa'okliᵛ gōné gbèzεᵛ ṽ bugβευε.

¹³ Yakᵛbu bàalè gè Sili bùsuu,
Isaili zᵛblè we nᵛwεελεα yá musu,
nᵛ yá musu ᵛ à dádākè.ᵛ

¹⁴ Dii tò ānabi bᵛ ñ Isailiᵛ Egipi,*
ᵛ à ñ dádākè ānabipi sabai.

¹⁵ Eflaiṽ buiᵛ Dii pᵛ fèlèè maamaae.
Dii a to an gbēδεα yá wí ñ musue,
i fiaboné sa pᵛ aa kàagu yái.

13

Dii pᵛpaa a gbézi

¹ Ké Eflaiṽ buiᵛ yá'ò, wà lùalua,
aame gbāa Isailiᵛ guu.

ᵛ aa tàaekè Baali yá musu,
a yái an kpala a gai.

² An duunkεα lé dεdεε sa,
aale ánuᵛsu kása níziεe táᵛᵛ ṽ.
An ᵛzikenᵛᵛ mé lé ñ diipiᵛpi ñ ᵛno léu.
Wi ñ yá'o wi me,

aaí sa'o ñ gbēnazinao,
aaí lépepe zugaae taaᵛwa.

³ A yái tò aa gᵛ lán suakpaa kᵛᵛwa,
lán kᵛᵛkᵛᵛ fii pᵛ ì gēzεawa,
lán ése úa pᵛ zàa ì sélewa,
lán súεε pᵛ ì bᵛ fenentiūwa.

⁴ Mámεmaa Dii á Lua pᵛ á bóε Egipi.
Asu àᵛ diie dᵛᵛ, ma bàasio.
Suabanae kuo, sema mapi.

ᵛ 12:13 Daa 29.1-20 * 12:14 Bᵛa 12.50-51

⁵ Mámε ma á gwá guwaiwaiu,
ma ɔliaázi bùsu guwãadeu.

⁶ Ké ma á dádákè, a kā.
Ké a kā á làa, a ázia sè lesí,
õ ma yá sàágu.

⁷ Too! Má kusiwá lán nòɔmusuwaε,
mí á dádā zéu lán gbεaanawa.

⁸ Má mlēwá lán wài pó wà a né sèlewaε,
mí á kùa goaa mà á só lán nòɔkusiwa,
má á taitai lán maiwa.

⁹ A Isailiɔ, á kaaleε,
ké a bɔ mapi á Dɔnlɛde kpe yáí.

¹⁰ A kía pó ì á suaba ku máε sa?

A wéle dɔaana pó á òné
aa kía kpáéɔ* ku má ni?

¹¹ Ma kía kpàé ní pɔkūmao,†

õ ma aà síwá ní pɔfěo.‡

¹² Eflaiũ buiɔ yāvãiɔ dilɛa,
wà ní duuna kà láu.

¹³ Aa de lán né sɔũwa a igɔɔ,
nɔwãwã mò, õ népi gĩ bɔi.

¹⁴ Má ní bɔ beda gbãaue?

Má ní sí gawae?

Ga, n sεwe kúmáε?

Beda, n gběkaalebɔ sɔ be?§

Má ní wegwao.

¹⁵ Baa tó Eflaiũ buiɔ kò ní gběɔ guu,

ían wãa a bɔ guwaiwaiu à sumáε.

Nibɔna a giigaga,

lò'í a ba,

* **13:10** 1Sam 8.5-6 † **13:11** 1Sam 10.17-24 ‡ **13:11** 1Sam

15.26 § **13:14** 1Kln 15.55

wa léle ní làasiɔwae,
wi ní pɔ bεεedeɔ séle.

14

¹ Samalideɔ tàae a wi ní musue,
asa aa bɔ̀ ní Lua kpee.
Wa ní kwé ní fẽndaoe,
wi ní néɔ wíwi,
wi ní nɔsindeeɔ puipui.

Isailiɔ nɔselileɔ

² A Isailiɔ, à su Dii á Luawa,
á yãvãio mé tò a kpagua.

³ A su Diiwa, í yãsiuè à oè:

Wá yãvãio kéwá,
gbãakpawázi, wí n sáaukpa.

⁴ Asiliɔ fɔ́ wá bɔɔ,
wá di ní sɔ́ kpe lɔɔ.

Táa pɔ wa ní pío
wá ní sisi wá diiɔ ũ lɔɔ,
asa míme ni tone pɔ gwana vɔio wegwa.

⁵ Ma Dii ma mè:
Má ní gbágbã ní ní pɔɔbɔzãkegyãɔ,
ma yearízi a ke zài,
asa ma pɔ wèemá.

⁶ Máo de Isailiɔne mɔse ũ,
aaiɔ vuke,
aai zínapele lán Libã bùsu líwa.

⁷ Aa bɔɔbɔɔ,
aaiɔ gawi ví lán kuliwa,
an gí iɔ na lán seɔde líwa.

⁸ Aa bekpa ma uei,
aai bɔle lán pówenawa.
Aa vuke lán vɛeliwa,

aai tɔbɔ lán Libã bùsu vɛɛwa.

⁹ Bó Eflaiũ buiɔ ke ní táaɔ lɔi?

Máme má ní wabikɛa sí,

míɔ wéteńzi.

Má de lán pɛli pɔ a lá sisiawaɛ,

an káfia a bɔ ma kíɛ.

¹⁰ Déme ɔnɔ víi?

Aà làasookɛ yápiwa.

Déme làasoo víi?

Aà yápi gbadɔ.

Asa Dii yákeɔ maa,

gbɛmaɔ ɔ tɛi.

Aà yámansaiɔ sɔ aai pãalɛ.

Bibeli Luayátaalá **The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin and Nigeria**

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9